

Yasmina Reza

TRI VERZIJE ŽIVLJENJA

Režiserka Ajda Valcl

TRI VERZIJE ŽIVLJENJA

Prvič na Šentjakobskem odru

Avtorica: **Yasmina Reza**

Prevajalka: **Suzana Koncut**

Režiserka: **Ajda Valcl**

Scenografka in kostumografka: **Tatjana Kortnik**

Asistent scenografke in kostumografke: **Bojan Vister**

Avtorica glasbe in zvočnih efektov: **Polona Janežič**

Oblikovalci svetlobe in posebnih efektov: **Tatjana Kortnik, Ajda Valcl** in **Gregor Törner**

© Z dovoljenjem Thaleia productions, 6 Rue Sedillot, 75007 Paris

Igralska zasedba:

Henri: **Elias Rudolf**

Sonia: **Katja Fajdiga**

Hubert Finidori: **Srečko Kermavner**

Ines Finidori: **Mirjam Sedmak**

Drugi sodelavci:

Vodja predstave, šepetalka in rekviziterka: **Sinja Glavan** | Scenska tehnika: **Ivan Kostanjevec** in **Gregor Törner** | Lučni tehnik: **Gregor Törner** | Tonska tehnika: **Miha Vlaj** in **David Cerar** | Predelava scenskih elementov: **Ivan Kostanjevec** in **Bojan Vister** | Predelava kostumov: **Bojan Vister** | Maskerki: **Incognito design** in **Nina Toplak** | Garderoberja: **Marko Skok** in **Bojan Vister**

Premiera: 16. april 2024 na Šentjakobskem odru
Predstava traja 1 uro in 45 minut in nima odmora.

Katja Fajdiga, Mirjam Sedmak, Srečko Kermavner in Elias Rudolf

»Človek in človeški odnosi niso samo to, kar lahko vidimo.«

Ajda, prvič se predstavljaš v Šentjakobskem gledališču z režijo igre Tri verzije življenja vrhunske francoske dramatičarke Yasmine Reza. Z njo pa si se v svoji karieri srečala že prej. Kaj in v čem te je navdihovala in s čim te navdihuje njena pisava?

Yasmina Reza vrhunsko izpisuje svoje karakterje, dramske like, mojstrsko pelje svoje situacije. Ljudje, ki jih postavlja na oder, so plastični in življenjski, človeku takoj pridejo blizu. Meni je všeč, kako je sposobna zelo jasno izraziti svoje stališče, ki je lahko zelo provokativno in ostro, hkrati pa skozi tekst vseeno prihaja lahko in netendenciozno. Kot avtorica je hkrati jedka in elegantna, ostra in mehka, ganljiva, težka in polna humorja. Vse te elemente v svojih tekstih prepleta z velikim občutkom in šarmom.

Teme, ki jih izbira, lahko na prvi pogled delujejo obrobno, včasih celo banalno, vendar se tako samo zdijo, v resnici se globoko tičejo naših življenj. V *Bogu masakra*, ki sem ga režirala v SNG Maribor, se, na primer, loteva burnega soočenja štirih staršev, ki želijo razrešiti incident medvrstniškega nasilja med njunima sinovoma. Pa se poleg nasilja v tekstu odpira še veliko drugih družbenih vprašanj. V *Treh verzijah življenja* je tematika bolj metafizična. Kar mi je osebno še bolj blizu. Avtorica zastavlja vprašanje, kaj je tisto, kar vodi naša življenja - je to človek s svojo voljo ali obstaja neka nevidna, vseobsegajoča objektivna volja, ki usmerja naša življenja? V tekstu namreč spremljamo eno in isto situacijo med štirimi ljudmi, ki se vsakokrat (trikrat) drugače odvrti. Reza je mojstrica dialoga in situacije, piše tako učinkovito, da oboje izredno hitro zaživi na odru, prav neverjetno. Režirati njene like in situacije je čisti užitek, ker te njena linija sama pelje in sproti inspirira. Pri nobenem drugem avtorju nisem hodila na vaje brez teksta, brez zapiskov oziroma režijske knjige, pri tem študiju pa so se mi skoraj vse ideje in rešitve zgodile na vajah. Pa ne zaradi nepripravljenosti, ampak zato, ker sem se lahko popolnoma sproščeno prepustila sami strukturi besedila. In v tem je nek prav poseben ustvarjalni užitek.

Ajda Valcl

Elias Rudolf in Srečko Kermavner

Tisto značilno, nenavadno in udarno v *Treh verzijah življenja* Yasmine Reza je skrito v obratih med spopadi. Nenadne, nerazumljive odločitve pripeljejo sogovornike do tega, da si v obraz povejo marsikatero resnico povsem brez okraskov, vljudnosti in celo razumnega premisleka: malokdo pričakuje, da bo v vljudnostnem pogovoru na dan prišel finidorijski ton klečeplaznega Henrija, preračunljivo karierističnem odnos znanstvenikov do znanosti, hladnokrvno varanje in še marsikaj takšnega.

Jan Jona Javoršek

Slepa pega in temna snov, Gledališki list SNG Drama Ljubljana, LXXXII, št. 3, str. 19

Elias Rudolf in Katja Fajdiga

Kaj te je posebej pritegnilo v besedilu Tri verzije življenja?

Njegova fizika in metafizika, če lahko tako rečem. Čas trikrat zavrtimo nazaj in trikrat gledamo iste ljudi v isti situaciji, ki pa se vseeno trikrat drugače odvije – o tem se mi je zdelo zelo zabavno razmišljati – zakaj je to možno? Avtoričina predpostavka, da imajo vse stvari, ki jih živimo v tem svetu, še neko dodatno, nedoumljivo razsežnost, nad katero nimamo vpliva, svojo »temno snov«, nekaj, kar pelje naša življenja izpod naše kontrole, kar je zunaj našega dosega in dometa. Tako tudi generalno občutim svoj obstoj in svoje življenje. In Reza je uspela realizirati sicer zelo *beckettovsko* temo v okvirih komičnega bulvarja v najbolj žlahtnem smislu. Torej je tekst kombinacija obojega, kar me v gledališču in nasploh najbolj pritegne. Metafizika in humor/komično.

V drami se prepleta več tem: odnosi, družina, variabilnost in subjektivnost časa, razmerje med posameznikom in njegovo kariero ... Kateri so osrednji poudarki tvoje režije?

Vse te teme so izrazito prisotne. Mene so najbolj zanimale variacije znotraj likov, znotraj oseb samih. Se pravi, kdo vse smo lahko, taki kot smo. En trenutek, en dan se izrazi nek delček naše osebnosti, drugič nek drug. V *Treh verzijah* so dramske osebe ves čas ene in iste osebe, vendar vsakokrat v isti situaciji čutijo drugače, zasledujejo druge cilje, vidijo druge stvari, reagirajo na drugačne impulze, delujejo drugače ... In kakšna bi bila naša življenja, če bi v kakšni situaciji, v svoji preteklosti na primer drugače odreagirali, videli ali slišali druge besede, ipd. Zanimivo je pomisliti, da se v kakšnem vzporednem vesolju naša življenja z enakimi različicami nas samih in v enakih okoliščinah čisto drugače odvijajo.

Preseneča odločitev za oblikovanje prostora. Kako sta s scenografko prišli do te ideje, kje so vsebinska izhodišča ter katere pasti tak prostor prinaša?

Poenostavljeno: v *Treh verzijah* gre za pogovor štirih ljudi ob večerji; in tako intimna scena najbolj učinkovito zaživi, če jo lahko gledalci spremljajo od blizu. Zato sem publiko postavila k igralcem na oder. Že prva izkušnja z Rezo v Mariboru je pokazala, da bližina publike dobro funkcioniра za oboje, zanjo in za igralce, ki lahko prilagodijo svojo

Katja Fajdiga, Mirjam Sedmak, Elias Rudolf in Srečko Kermavner

Kaj neki lahko eno drobno jabolko spremeni
v primerjavi z večnostjo?

Yasmina Reza: *Tri verzije življenja*

interpretacijo na »sobno temperaturo«. Glede na temo veselja in njegove skrivnostne temne snovi pa se mi je zdelo zanimivo tudi, da bi vizuro obrnila, da torej zadaj, za scenografijo dnevne sobe gledalci ne bi gledali stene dvorane, kot običajno, ampak odprt prostor, globino, neko razsežnost, ki spominja na pogled v temno nebo. Kako bo to delovalo, bomo še videli, postavitve vsekakor ni običajna; in če ne bomo dosegli pravega učinka, prave atmosfere, potem se utegne kdo v publikli spraševati, zakaj smo si dali toliko opravka z vsem obračanjem.

Del besedila se posveča tudi fizikalnim temam, ki pa so metafora za svet in medčloveške odnose. Kaj pa tebi pomeni temna oz. nevidna snov? Ali se Rezina poanta morda skriva v tem?

Zagotovo. Človek in človeški odnosi niso samo to, kar lahko vidimo. Velik del naših možganov in našega bitja ostaja nedoumljiv tudi nam samim, ne glede na to, koliko raziskujemo naš ustroj. Na mnogo stvari ne znamo odgovoriti, mnoge ravni našega čustvovanja in delovanja nam ostajajo prikrite. Določen del naših akcij in odločitev že lahko sprejmemo preudarno in z razumom, prav tako določen delež lahko razložimo, precej pa je v naših življenjih tudi neverjetnih in »usodnih« naključij in stvari, ki si jih ne znamo do konca pojasniti. Tudi neke privlačnosti ali odbojnosti med nami, ljudmi, ki potem definirajo celoten odnos in za katere ljudje nimamo nobenega posebnega vzroka ali razlage. Nekatere stvari pač samo so in se jih ne da ne videti, ne prijeti in ne do konca pojasniti. Te slepe pege v naših interakcijah lahko enačim z obstoječo in znanstveno dokazano »nevidno temno« snovjo, s katero se v tekstu ukvarja naš astrofizik Henri, in ki je temeljni, največji in najpomembnejši, konstitutivni del vidnega veselja.

Kako si spozna(va)la Šentjakobsko gledališče? Zakaj se ti zdi ljubiteljska ustvarjalnost pomembna?

Na Šentjakobskem odru sem režirala svojo diplomsko, torej prvo predstavo. Tudi nekaj tedanjih sošolcev je bilo članov vašega gledališča. Sicer pa zdaj pri vas delam prvič in izjemno uživam v prijetni atmosferi in kreativnih, pozitivnih odnosih med igralsko ekipo. Ljubiteljsko gledališče, kot sem ga uspela po Sloveniji doživeti, je lahko močan povezovalni element skupnosti, večje

Mirjam Sedmak, Elias Rudolf, Katja Fajdiga in Srečko Kermavner

Mirjam Sedmak in Srečko Kermavner

Sicer pa v teatru prenašam samo bulvarke. V bistvu. Bulvarki se vsaj normalno nasmeješ. Ne smeješ se s tistim peklenskim smehom, ki ga dandanes slišiš v gledaliških dvorinah umetniškega tipa. S smehom, ki se smeje, ker tako inteligentno ve, zakaj se smeje. Rزتreseno modno nasmihanje.

Yasmina Reza: *Naključni človek*

Elias Rudolf in Katja Fajdiga

ali majhne. Ljudje, sorodniki, sovaščani, someščani ... ohranjajo človeško dediščino kraja, običajev, zgodb svojih prednikov ali pa samo utrjujejo prijateljske vezi tako, da skupaj ustvarjajo gledališče. In po navadi v svojo dejavnost hočeš nočeš vključijo širšo skupnost - kot svojo publiko ali pa produkcijsko, saj se vedno potrebujejo kakšne roke za sestavit sceno ali posodit kostum ipd. Ljubitelji ste tudi močno povezani s svojo publiko, drug drugemu ste izjemno predani, zvesti. Zelo spoštujem ljubiteljsko gledališče, namreč to, da človek najde ob vseh obveznostih čas in smisel v tem, da z drugimi ljudmi ustvarja, kreira, neguje svojo domišljijo, in da to, kar počne v svojem prostem času in iz ljubezni, prispeva celotni skupnosti - to se mi zdi precej velika stvar. Sploh pa, če se ima ob tem še iskreno zelo fino.

Pogovarjal se je Rok Andres.

Poslanica ob dnevu slovenskega ljubiteljskega gledališča

Večkrat se vprašam, kaj nam je treba tega gledališča. Vsem nam, tako tistim, ki radi hodimo gledat predstave, take in drugačne, kot tudi tistim, ki radi hodimo na vaje, ustvarjamo in uprizarjamo. Kaj nam je treba gledališča, ki ga težko pustiš v veži, ko z vaje ali predstave prideš domov? Kaj je tisto, kar me vedno znova in znova fascinira in navdušuje do te mere, da gledališča, ki je iz hobija postal moj poklic, še vedno ne morem in nočem razumeti kot službo?

Odgovor se verjetno skriva v nečem, kar pogrešam v svetu, ki ga živim danes, v nečem, kar smo kot družba tako ali drugače pozabili. Gledališče je namreč privilegij. A naj vas ne zavede. Za nič mističnega ne gre, pa tudi za nič senzacionalističnega. Nikakor ne. Gledališče je morda eden redkih prostorov sodobnega sveta, kjer naj bi si (in si tudi ga - brez tega pač teater ne obstaja, v to trdno verjamem) vzeli čas in prisluhnili drug drugemu. V teatru ni prostora za individualizem, v teatru vselej zmagujeta kolektiv in sodelovanje. Tu človek nikoli ničesar ne počne sam. Vedno je obkrožen z ljudmi, s katerimi se mora pogovarjati, primerjati stališča, se ustvarjalno izzivati ... Gledališče nenehno zahteva in dovoljuje vključenost vseh, ki vanj stopijo. Predstava, ki jo gledam, nikoli ni dobra toliko, kot je dober posameznik, pač pa toliko, kot je vreden seštevek vseh ljudi, ki jo soustvarjajo. Da se lahko zgodi predstava, ki nas nasmeje, nam dá misliti, nas gane, nas sprosti ali kaj petega, se morajo uglasiti prav vsi elementi. Prav vsak ima vsak ključno vlogo, da se lahko zgodi gledališka čarovnija.

Seveda nič od tega ni samoumevno. Vsekakor se to tudi ne zgodi vedno, pa čeprav vselej delamo za to, da bi se. A ko se zgodi, je to vsekakor praznik, vreden bučnega praznovanja.

Zato je gledališče privilegij, privilegij skupnosti, ki iskreno dela za isto stvar. A kot vedno: ta privilegij ne prinaša samo pravic, ampak terja tudi dolžnosti. Naša dolžnost je, da smo do te naše skupnosti odgovorni, se zanjo borimo in jo praznujemo!

Foto: Sara Rman

Luka Marcen, gledališki režiser

PRIZNANJE ZA NAJBOLJŠO PREDSTAVO 20. FESTIVALA KOMEDIJE V PEKRAH ...

... dobi predstava **Revizor** v izvedbi Šentjakobskega gledališča iz Ljubljane.

Pod večšo roko režiserke Ire Ratej je predstava posodobljenega klasičnega Gogoljevega dela *Revizor* na vedno aktualno temo korupcije v vseh pogledih do potankosti preiščena in odrsko izdelana. Poleg odlične igralske zasedbe jo odlikuje učinkovita scenska postavitvev, v kateri je vsak element smiselno uporabljen. Kostumi, glasbena spremljava in koreografija odražajo časovno obdobje 70ih let prejšnjega stoletja, a satira gledalce uspešno opomni, da se vse to dogaja tudi tukaj in zdaj.

Satirična komedija *Revizor* je zabavna, celovita predstava, ki nas je z izvrstno izvedbo in domiselnimi rešitvami tako navdušila, da si zasluži naše priznanje. Čestitamo!

Strokovna komisija 20. Festivala komedije v Pekrah

36. ČUFARJEVI DNEVI

Posebno priznanje strokovne žirije

Marko Skok

za vlogo Luckyja v predstavi *Čakanje Godota*

Marko Skok je v kreaciji skoraj nemega vdanega človeka prikazal izjemno odrsko prisotnost. Njegove reakcije, kretnje, gibanje, stanje, njegova pristnost so kljub povsem statični odrski podobi prerasli v sporočilnost in dokaz, da igralec v svojih reakcijah lahko vodi in usmerja dogajanje na odru. Njegova igra je precizna, konsistentna in konkretna, fizično popolna, igralsko iskrena. Ne išče lahkih odgovorov, temveč brez duhovičenja ustvari dialog s celotnim igralskim zborom in občinstvom. Vrhunec njegove kreacije pa je monolog, ki preraste iz tišine v briljanten fortissimo in pokaže igralca v najlepši luči. Iskrene čestitke!

LAKTAŠI, BiH 2023

18. Mednarodni festival amaterskega gledališča Laktaši se je začel s premiero predstave *Seks, laži in divje gosi* v gledališču *Daske* v Centru za kulturo in izobraževanje. Besedilo predstave je napisal kultni avtor Woody Allen, priredba in režija pa sta delo pa Ognjena Todorovića, ki je tudi umetniški vodja gledališča *Daska* iz Laktašev.

Mednarodni festival amaterskega gledališča je trajal do 25. junija, po Todorovićevih besedah pa je zelo pomemben tako za tamkajšnjo kulturno sceno kot za vse ljubitelje amaterizma.

»Letos je na razpis, ki je bil odprt do konca maja, prispelo rekordno število prijav. Selektor festivala je bil ugledni srbski igravec Tihomir Stanić, ki je imel po našem mnenju zelo težko nalogo izbrati najbolj reprezentativne predstave, ki se bodo uvrstile v tekmovalni del. Tako so bile na repertoarju predstave iz Bosne in Hercegovine, Srbije, Hrvaške in Slovenije. Natančneje gre za šest predstav, vključno z dramo gostitelja, ki je samodejno uvrščena v izbor,« pravi Todorović.

V selekciji znamenitega igralca Tihomirja Stanića so se v tekmovalni program festivala uvrstile naslednje predstave: *Pravljica o gledališču* gledališča *Raša Plaović* iz Uba, *In predstave ni bilo* Dramske scene SPKD Prosvjeta iz Prnjavora, *Ministričin mož* gledališča KUU *Seljačka sloga* iz Nedelišča, *Trikrat mama, potem pa oče* JU KSC iz Kaknja, *Čakanje Godota* Šentjakobskega gledališča iz Ljubljane in *Mi, otroci s postaje Zoo* teatra *Dankan* iz Banjaluke. Tekmovalne predstave je ocenjevala žirija v sestavi: igralka Nataša Perić, režiserka Sonja Jovandić ter dramaturg Nikola Stanišić.

Vse predstave so bile na sporedu v Veliki dvorani Centra za kulturo in izobraževanje Laktaši, vstop je bil prost, po vsaki predstavi pa je bila okrogla miza, ki jo je vodil novinar Ernest Zavila. Pokrovitelj festivala je mesto Laktaši.

Na Festivalu smo prejeli dve nagradi:

NAGRADO ZA IGRALSKO STVARITEV je prejel Žiga Medvešek za vlogo Pozza v predstavi *Čakanje Godota* Šentjakobsko gledališče Ljubljana.

Obrazložitev žirije: Skozi dialektiko lika prikazuje kombinacijo komičnih in tragičnih elementov, ki jih uspešno realizira z mimiko in gestikulacijo, značilno za Beckettovo maniro.

NAGRADO ZA NAJBOLJŠO REŽIJO je prejel Jaša Jamnik za predstavo *Čakanje Godota* Šentjakobsko gledališče Ljubljana.

Obrazložitev žirije: Čeprav je Beckett to delo usmeril v tragedijo kot žanrsko determinanto, nas režiser predstave *Čakanje Godota* Jaša Jamnik uvede v niz komičnih elementov, ki gledalcu pomagajo, da preide od mračnega časa v vzdušje, ki je bistvo tega dela. Z natančno režijo, ki temelji na veselju igralcev, je nastala navdihujoča predstava.

Upamo, da ste bili s preteklo sezono zadovoljni, zato vas vljudno vabimo v našo družbo tudi v prihodnje. Enako velja tudi za vse, ki se nam boste morda tokrat pridružili prvič. Tudi v prihajajoči sezoni vam želimo ponuditi trenutek, da se lahko ustavite in dodate lasten pogled intimno smešnim večerom ob prijetnem vzdušju odrske iluzije na gledališkem popotovanju skozi sezono 2024-2025:

Harold Pinter: **Prevara**; režiser: Jaša Jamnik

Sara Lucu, Mišo Mičić: **Aplavz na odprti sceni**; režiserka: Sara Lucu

Feda Šehović: **Kurbe**; režiser: Jure Ivanušič

Saša Pavček: **Leto psa**; režiser: Dejan Spasič

Mala scena - **Stekli psi**; Jaša Levstik po motivih scenarija Quentina Tarantina

Abonma REDNI bo navduševal tiste, ki si želijo ogledati čisto svežih in novih predstav.

Abonma USPEŠNICA bo razveseljeval, vse, ki si radi ogledajo dobre in z optimizmom napolnjene uspešnice preteklih sezon.

PRODAJA - BLAGAJNA ŠGL:

Pri blagajni na Krekovem trgu 2 (vhod pri tunelu pod gradom) od ponedeljka do petka med 17:00 in 18:00 uro ali uro pred predstavo, telefon 031 708 369, ali pišite na e-naslov blagajna@sentjakobsko-gledalisce.si. Poleg na prodajnih mestih MOJE KARTE.SI je nakup vstopnic mogoč tudi v prostorih uprave na Vodnikovem trgu 5 (2. nadstropje) vsak delavnik med 11:00 in 12:00 uro, telefon 031 225 230, ali pišite na e-naslov info@sentjakobsko-gledalisce.si.

Izdajatelj: **Šentjakobsko gledališče**

Direktor: **Milan Golob**

Umetniški vodja: **Rok Andres**

Predsednica društva: **Urška Koželj**

Marketing in stiki
z javnostjo: **Saša Strnad**

Organizator kulturnega
programa: **Srečko Kermavner**

Uredniški odbor: **Rok Andres, Milan Golob, Saša Strnad in Srečko Kermavner**

Lektor: **Renato Horvat**

Celostna grafična podoba
sezone: **Saša Strnad**

Grafično oblikovanje in priprava
na tisk: **Vangaro Design**

Fotograf: **Aleš Košir**

Tisk: **Tiskarna Present**

ISSN 1318-9093, št. 5

Šentjakobsko gledališče Ljubljana

Sezona 2023-2024

Dejavnost financirata Mestna občina Ljubljana in Javni sklad za kulturne dejavnosti RS. Pokrovitelj sezone je Energetika Ljubljana.

Zahvala:

portaloma Student.si in Mojprihranek.si, Centru Janeza Levca, Čevljarstvu Aleš Beljan, Cvetličarni Šimenc in Optiki Feliks.

Prisrčno vabljeni v Šentjakobsko gledališče Ljubljana!